

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ**

КОЛОМІЄЦЬ Євгеній Віталійович

УДК 354:[35.088+007]

**УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ**

Спеціальність 25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Маріуполь – 2015

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник – доктор політичних наук, доцент
Неліпа Дмитро Васильович,
Київський національний університет імені
Тараса Шевченка Міністерства освіти і науки України,
завідувач кафедри державного управління
філософського факультету

Офіційні опоненти:

доктор наук з державного управління, професор **Діденко Ніна Григорівна**,
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук
України (м. Київ), завідувач кафедри державної служби та менеджменту освіти;

доктор наук з державного управління, професор **Дегтяр Андрій Олегович**,
Харківська державна академія культури Міністерства культури України
(м. Харків), завідувач кафедри менеджменту і адміністрування.

Захист відбудеться *22 січня 2016 р. о 9⁰⁰* на засіданні спеціалізованої вченої ради
Д 11.107.01 у Донецькому державному університеті управління Міністерства
освіти і науки України за адресою: 87513, м. Маріуполь, вул. Карпінського, 58.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Донецького державного універ-
ситету управління Міністерства освіти і науки України за адресою: 87513,
м. Маріуполь, вул. Карпінського, 58.

Автореферат розісланий *19 грудня 2015 р.*

В.о. вченого секретаря
спеціалізованої вченої ради

О.В. Балуєва

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Однією з умов ефективної діяльності органів державної влади у XXI сторіччі є використання ними можливостей інформаційного суспільства, яке створює єдиний глобальний інформаційний простір, що характеризується мінливою та високою інтенсивністю інформаційних процесів. Ефективне державне управління в такому випадку можливе лише на засадах створення якісно нових систем інформаційно-аналітичного забезпечення, завдяки яким можливе досягнення повноти та точності інформації, оперативне прийняття та реалізація управлінських рішень на всіх рівнях державної влади. Задоволення постійно зростаючих інформаційних потреб органів влади призвело до усвідомлення необхідності створення інформаційно-аналітичних систем на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які дозволяють автоматизувати (а отже спростити і прискорити) обробку значних інформаційних масивів та забезпечити оперативний доступ до них якнайширшому колу державних службовців.

Разом з тим, практика державного управління в Україні і світі показала, що відокремлені, вузькоспеціалізовані системи інформаційно-аналітичного забезпечення мають ряд характерних недоліків, таких, як наприклад, нестача технологічних ресурсів для збору та обробки інформації, відсутність гнучкості для швидкого пристосування у вирішенні якісно нових проблем та недостатній рівень інтеграції для ефективного вирішення завдань на міжгалузевих рівнях.

Зазначені обставини актуалізують потребу в удосконаленні механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державноуправлінських процесів. Її вирішення представляється неможливим без урахування результатів досліджень у сфері теорії державного управління, зокрема, принципів та процесів розбудови системи державного управління, опису комунікаційних взаємодій в ній. Серед таких досліджень необхідно відзначити роботи Бакуменка В., Ковбасюка Ю., Корецького М., Неліпи Д., Поважного О., Токаревої В. та ін. Інформаційно-аналітичне забезпечення органів влади та його важливість у прийнятті державноуправлінських рішень досліджували Дегтяр А., Діденко Н., Древицька І., Карпенко О., Коваль Р., Крюков Р., Машкаров Ю., Мороз В., Нижник Н., Телешун С., Тертичка В., Тронь В. тощо. Проблема впровадження в систему державного управління технологій електронного врядування досліджувалась Барановим А., Бутком М., Грантом Дж. і Чо Д., Клименко І., Норрісом Д. та Муном М., Семенченком А., Цимбалюком В., Чукут С., Шевчук О. та ін.

Відаючи належне результатам, отриманим зазначеними та іншими вченими, слід наголосити, що теоретичні та науково-методичні засади напрямів та механізмів реалізації інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління залишаються недостатньо обґрунтованими. Поглиблення потребують уявлення про його зміст і складові, удосконалення – організаційно-методичні засади впровадження ІКТ в діяльність органів державної влади, оцінки його ефектів. Зазначені обставини обумовлюють актуальність та науково-практичну значущість теми дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до тематики наукових досліджень філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Зокрема, в рамках теми «Філософсько-світоглядні та політологічні аспекти гуманіта-

рного розвитку сучасного суспільства» (номер державної реєстрації 0111U005045) автором визначено теоретичні основи інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління, сформовано концептуальні засади відповідного механізму, запропоновано напрями удосконалення організаційно-методичних положень з його реалізації.

Мета і завдання дослідження. *Метою* дисертації є теоретичне обґрунтування і розробка науково-методичних підходів та інструментарію удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні.

Відповідно до мети було поставлено такі *завдання*:

узагальнити теоретичні основи інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління;

сформувати концептуальні положення удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні;

розвинути методичні положення щодо оцінки стану інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління;

визначити напрями удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні з урахуванням закордонного досвіду;

удосконалити структуру і зміст механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління;

запропонувати організаційно-методичне забезпечення проектування систем інформаційно-аналітичної підтримки діяльності органів державної влади;

сформувати методичні положення оцінки ефективності інформаційного обміну в системі державного управління.

Об'єктом дослідження є інформаційно-аналітичне забезпечення державного управління в Україні.

Предметом дослідження є науково-теоретичні та організаційно-методичні аспекти удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади.

Методи дослідження. Теоретичну та методологічну основу дослідження складають положення теорії державного управління, теорія організації, теоретичні концепції економічних взаємодій, праці вітчизняних і зарубіжних вчених, які охоплюють широкий спектр питань щодо інформаційних аспектів державного управління та ефективності електронного урядування. Для досягнення поставленої мети в роботі застосовано низку сучасних підходів та методів дослідження: абстрактно-логічний метод (для визначення сутності та співвідношення основних теоретичних понять і категорій в дослідженні інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління), структурно-функціональний метод (для визначення складових інформаційно-аналітичної системи державного управління); методи аналізу та синтезу (для формування концептуальних положень удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління), метод узагальнення, ситуаційний підхід (для виявлення проблем та напрямів удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління, визначення шляхів адаптації світового досвіду до використання органами влади України); методологія проектування інформаційних систем (для удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління і організаційно-

методичного підходу до проектування інформаційно-аналітичних систем), проектний аналіз (для обґрунтування методичного підходу до оцінки впровадження систем інформаційно-аналітичної підтримки державного управління).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні науково-методичного підходу до формування механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державноуправлінської діяльності на основі впровадження архітектурного підходу до розробки і реалізації інтегрованої інформаційно-аналітичної системи та її включення до структури системи електронного урядування. Сутність наукової новизни результатів дослідження полягає у такому:

вперше:

запропоновано концептуальні положення удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління, що являють собою комплекс теоретично обґрунтованих моделей та методів раціоналізації структури та змісту зазначеного механізму на основі централізовано-децентралізованого принципу побудови архітектури інформаційно-аналітичної системи державного управління, узгодження інформаційно-аналітичного забезпечення з розвитком е-урядування і використання методологій проектування систем е-урядування; це дозволяє створити наукове підґрунтя для реалізації Концепції розвитку електронного урядування і Національної програми інформатизації в частині інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління;

удосконалено:

механізм інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні шляхом визначення послідовності, методів та інструментів реалізації реінжинірингу адміністративних процесів у їх сполученні з інформаційно-аналітичним забезпеченням і заходів з удосконалення різновидів архітектури інформаційно-аналітичної системи державного управління, що дозволяє підвищити ефективність реалізації державного управління;

організаційно-методичний підхід до проектування інформаційно-аналітичних систем державного управління, який передбачає функціональний підхід до опису адміністративних процесів та їх інформаційно-аналітичного забезпечення безвідносно конкретизації цих процесів за органами державної влади, що дозволяє створити керівництво по забезпеченню загальних архітектурних принципів та єдності методології при розробці архітектур окремих органів влади;

методичний підхід до оцінки ефективності впровадження інформаційно-аналітичних систем державного управління, що передбачає оцінку якісних та кількісних показників соціального, економічного та технологічного змісту, які дозволяють визначити рівень прогнозованого або фактичного ефекту від реінжинірингу адміністративних процесів в органах державної влади та удосконалення їх інформаційно-аналітичного забезпечення;

дістали подальшого розвитку:

теоретичне обґрунтування сутності понять «архітектура інформаційної системи», «інформаційно-аналітична система державного управління», «інформаційно-аналітичне забезпечення державного управління» з позицій методології проектування інформаційних систем, що дозволяє конкретизувати зміст інформаційно-аналітичної складової державноуправлінських процесів;

методичні положення щодо оцінки стану інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління шляхом визначення груп оціночних показників та уточнення методик їх розрахунку, що дозволяє отримати об'єктивну картину передумов підвищення ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління;

групування напрямів удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні за ознаками відповідності наявним проблемам і відповідності різновидам архітектури інформаційно-аналітичної системи державного управління; це дозволяє визначити передумови реструктуризації механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення одержаних результатів забезпечується їх використанням у діяльності Центру адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу Національного агентства України з питань державної служби, зокрема рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, використані для забезпечення впровадження сучасних інформаційних технологій в діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування (довідка № 06/94-14 від 12.12.2014 р.). Окремі рекомендації автора були застосовані сектором забезпечення доступу до публічної інформації та комунікації з громадськістю Роменської районної державної адміністрації Сумської області при впровадженні системи CRM VTiger Pro (довідка № 01-61/1020 від 05.11.2014 р.). Окремі теоретичні і методичні положення і висновки дисертаційної роботи знайшли застосування у навчальному процесі філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка при викладанні навчальних курсів: «Інформаційні системи в управлінні», «Історія та теорія державного управління», «Політичні комунікації» (довідка №041-166/26 від 16.12.2014 р.).

Особистий внесок автора в результати досліджень. Дисертаційна робота є одноосібно виконаною науковою працею, в якій викладено авторські розробки щодо науково-методичного обґрунтування удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні. Наукові положення, висновки й рекомендації отримані автором самостійно та є особистим внеском у розвиток науки державного управління.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації пройшли апробацію на міжнародних наукових і науково-практичних конференціях, серед яких: «Проблеми ефективної реалізації антикорупційної політики в органах виконавчої влади та в органах місцевого самоврядування» (м. Донецьк, 2011); «Розвиток міжнародних відносин та зовнішньоекономічної діяльності підприємств за сучасних умов» (м. Донецьк, 2012 р.); «Модернізація державної служби в контексті адміністративної реформи в Україні-2012» (м. Київ, 2012 р.); «Регіональний розвиток – основа розбудови української держави» (м. Донецьк, 2013 р.); «Придніпровські соціально-гуманітарні читання» (м. Дніпропетровськ, 2014 р.); «Дні науки філософського факультету» (м. Київ, 2013, 2014 рр.).

Публікації. Основні положення та результати дослідження опубліковано у 10 наукових працях, загальним обсягом 3,8 друк. арк., з них: шість статей у наукових фахових виданнях України з державного управління, одна стаття – у закордонному виданні, три – тези конференцій. Всі публікації здійснено автором одноосібно.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 211 сторінки, з яких 184 сторінки основного тексту. Дисертація містить 29 таблиць, 18 рисунків, 2 додатки (на 5 сторінках). Список використаних джерел складається з 191 найменування на 22 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі – «Теоретичні засади механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління» – узагальнено теоретичні основи інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління; визначено його структурно-змістові складові та обґрунтовано концептуальні положення удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні.

На підставі критичного аналізу результатів досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених щодо змісту понять «державне управління», «органи державної влади», «управлінські технології», «інформатизація», «інформаційна система», «інформаційно-комунікаційні технології», «аналітична інформація», «інформаційно-аналітична діяльність», «архітектура інформаційної системи» автором уточнено визначення інформаційно-аналітичної системи (ІАС) органу влади, як сукупності архітектур, що на основі інформаційно-комунікаційних технологій використовує комплекс методів збору та обробки інформації з зовнішніх та внутрішніх джерел, для забезпечення органу влади вичерпною інформацією, необхідною для прийняття та реалізації державноуправлінських рішень і надання адміністративних послуг.

Процес інформатизації державного управління має здійснюватися шляхом інтеграції ІАС окремих органів в єдину інформаційно-аналітичну систему з керівним органом, структура якої представлена на рис. 1.

Задачами даного керівного органу мають бути: управління доступом до розподіленого банку даних державних інформаційних ресурсів, створених окремими органами влади; управління обміном даними між ІАС органів державної влади; розробка стандартів й управління електронним документообігом між ІАС органів державної влади; розробка єдиних методичних засад технологій аналітичних обчислень; підтримка обміну інформацією для виконання аналітичних досліджень за міжгалузевими напрямками; управління та підтримка телекомунікаційного середовища ІАС; управління взаємодією з міжнародними системами і банками даних; управління та підтримка системи захисту інформації в ІАС; управління адресацією мереж та підтримка її в актуальному стані; управління розподілом ключів та координація такої діяльності з уповноваженим органом державної влади, в компетенції якого знаходиться спецз'язок та захист інформації; управління та підтримка корпоративної пошти; підтримка процесів розвитку ІАС.

Під інформаційно-аналітичним забезпеченням державного управління варто розуміти особливий вид інформаційної діяльності, що здійснюється інформаційно-аналітичними підрозділами органів влади на базі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, та передбачає збирання, обробку, аналіз інформації з метою отримання даних, які лягають в основу реалізації державноуправлінських рішень і надання адміністративних послуг.

Рис. 1. Структура ІАС державного управління

Інформаційно-аналітичне забезпечення державного управління виконує наступні основні групи функцій: моніторинг ситуації та запитів, експертно-аналітичне забезпечення, збирання та первинне опрацювання інформації, створення системи автоматизованої підтримки аналітичних досліджень, створення системи автоматизованої підтримки надання адміністративних послуг.

Інформаційно-аналітичне забезпечення реалізується на трьох рівнях: перший рівень – рівень окремих органів влади на місцевому рівні та органів місцевого самоврядування, в яких ІАС виконують функції локальних баз даних, оптимізації обробки запитів громадян та інших органів державної влади, оптимізації документообігу; другий рівень – рівень територіальних підрозділів центральних органів влади, обласних (республіканських в АР Крим) адміністрацій, центральних органів влади – на даному рівні функціонування ІАС являють собою сукупність ІАС першого рівня з різним ступенем вертикальної та горизонтальної інтеграції; третій рівень – рівень інтегрованої ІАС державного управління, рамках якої інтегруються бази даних і знань, методологія апаратного та аналітичного забезпечення.

Обґрунтовано, що ефективність функціонування такої тривірневої системи забезпечується на основі вироблення стандартів державноуправлінських процесів і послуг на основі єдиної методологічної бази і реалізації принципу централізовано-децентралізованого управління, суть якого полягає у централізованій розробці методик опису, аналізу і оптимізації архітектури загальних процесів і послуг, архітектури інтеграції, централізованому створенні базових технологічних і програмних компонент, що забезпечують спільні, повторювані для більшості органів влади функції і децентралізованій реалізації архітектури прикладних сервісів та спеціального інформаційно-аналітичного забезпечення різними органами влади. Для вирішення даної задачі в роботі запропоновано концептуальні положення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління, зміст яких візуалізовано на рис. 2.

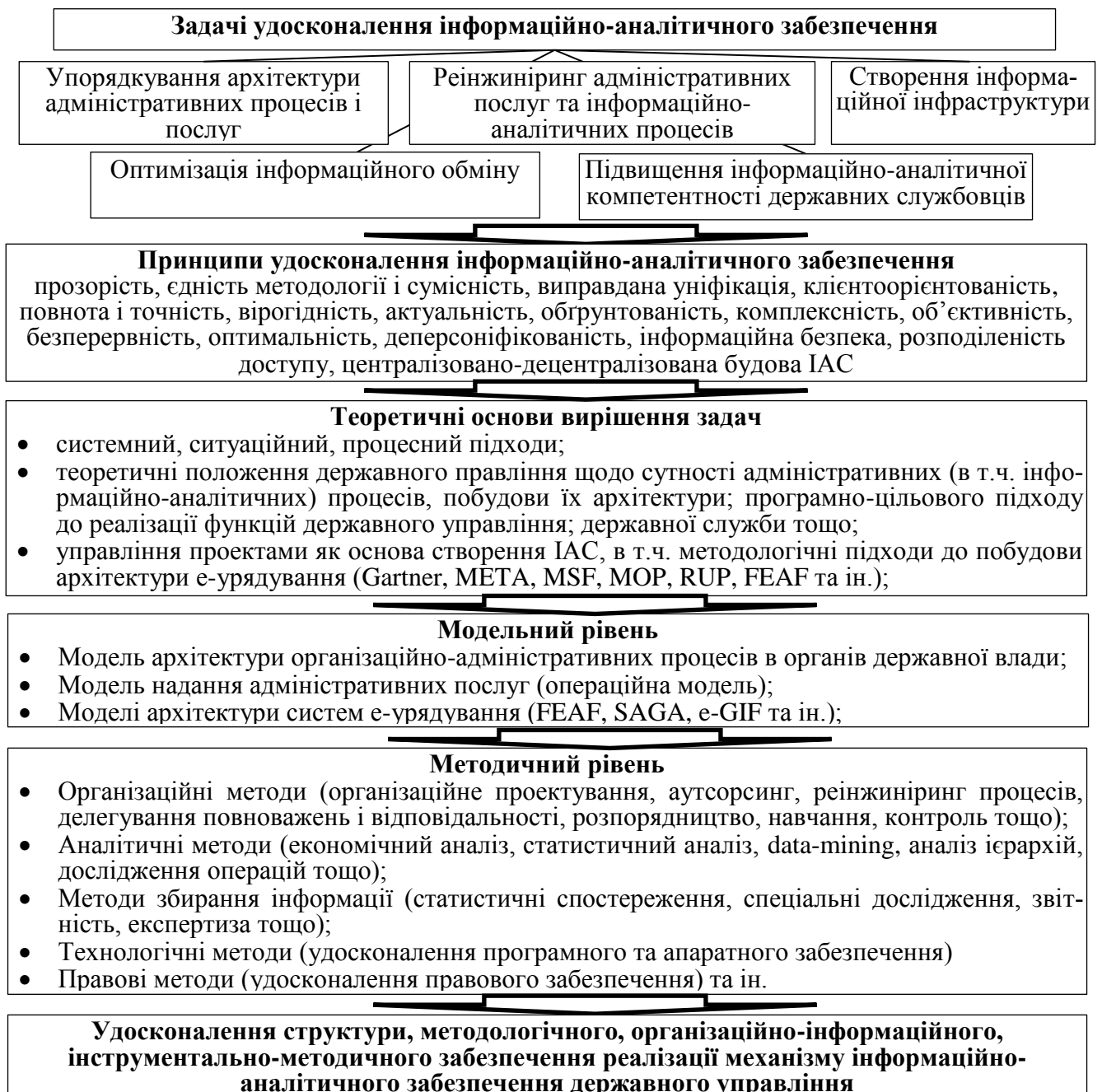

Рис. 2. Концептуальні положення удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні

Зазначені концептуальні положення виходять з необхідності удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління на основі раціоналізації і стандартизації державно-управлінських функцій, процесів та послуг і коеволюції ІАС органів влади та системи електронного урядування. Це дозволить забезпечити єдність методології побудови ІАС, більш повно використовувати можливості інформатизації в забезпеченні релевантності результатів інформаційно-аналітичної діяльності потребам клієнтів (державних службовців в різних органах влади, зовнішніх користувачів, зокрема, бізнесу і населення) і знизити витрати за рахунок автоматизації обробки інформації, що в комплексі являє собою методологічну основу механізму реалізації Концепції розвитку електронного урядування і Національної програми інформатизації в частині інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління.

У другому розділі – «**Стан та проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління**» – систематизовано показники стану ІАС державного управління, проаналізовано вітчизняний та закордонний досвід у впровадженні інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління, виявлено проблеми інформатизації державноуправлінських процесів в Україні та напрями їх розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення.

В роботі виявлено, що передумовою удосконалення механізму удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління виступає оцінка стану інформатизації суспільства в цілому і владноуправлінської діяльності зокрема. Існуюча Національна система індикаторів розвитку інформаційного суспільства недостатньою мірою відповідає цій задачі. Для її розв'язання систематизовано відповідні показники: 1) показники використання інформаційних технологій підприємствами та населенням (наявність комп'ютерів на підприємствах; чисельність працівників з робочими місцями, які мають доступ до Інтернет; частка підприємств, що використовували Інтернет для отримання та подання електронних документів, отримання адміністративних послуг, участі в тендерах; кількість домогосподарств, які мають апаратні засоби інформаційно-комунікаційних технологій; кількість користувачів Інтернет в країні тощо); 2) показники стану впровадження систем е-урядування (індекс розвитку е-урядування, індекс надання онлайн-послуг, індекс розвитку телекомунікаційної інфраструктури, індекс електронної участі в урядуванні; експертна оцінка використання електронних каналів комунікації між органами влади та населенням); 3) індекс електронної готовності органів влади, в т.ч. за предметно-функціональними складовими (ефективність електронного урядування, розвиток інформаційної інфраструктури, рівень функціональності та зручності дизайну порталів державних послуг) та індекс інформаційної відкритості; 4) показник рівня використання аналітичного забезпечення адміністративної діяльності.

Аналіз використання інформаційних технологій показує, що за період 2008-2014 рр. на 100 домогосподарств кількість комп'ютерів збільшилася з 21,6 до 37 (+71,3 %), мобільних телефонів – з 149,3 до 197 (+32,0%), ноутбуків – з 5,8 (2010) до 26 (в 4,5 разу). Частка домогосподарств, які мають відповідні апаратні засоби використання інформаційних технологій за останні 5 років збільшилася на 11,6 в.п. (комп'ютери); 9,9 в.п. (мобільні телефони); 19,3 в.п. (ноутбуки). Відзначається нері-

вність у забезпеченості апаратними засобами між міським та сільським населенням. Чисельність користувачів Інтернет за різними оцінками в 2014 р. склала в середньому 17,5 млн чол. (рівень проникнення Інтернет – 40% населення, що відповідає світовому рівню – 40,4%, однак значно нижче, ніж в Європі – 70,5%).

Дані про окремі показники інформатизації підприємств представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Окремі показники інформатизації підприємств на 01.01.2015 р.

Показник	Всі підприємства	Підприємства, що надають адміністративні або допоміжні послуги
Всього підприємств, які використовували комп'ютери	41165	2637
Середня чисельність комп'ютерів на 1 підприємство, од.	31,2	12,6
Частка підприємств, що використовують комп'ютери, %	93,4	88,3
Частка підприємств, що мають доступ в Інтернет, %	97,4	94,5
Частка підприємств, що здійснюють відправку / отримання даних до органів державної влади	73,8	64,3
Частка підприємств, що використовують Інтернет для:		
отримання форм в електронному вигляді, %	79,2	69,3
відправки форм в електронному вигляді, %	83,9	79,5
отримання адміністративних послуг, %	40,5	33,8
подання пропозицій для участі в тендерах, %	13,4	11,5

*складено автором за даними Державної служби статистики

Їх огляд дозволяє визначити, що рівень інформатизації бізнес-процесів на підприємствах є середнім (з урахуванням напрямів використання комп'ютерної техніки), однак рівень взаємодії з органами державної влади є недостатнім, зміст такої взаємодії, в основному, зводиться лише до надання звітності в електронному вигляді, тоді як отримання адміністративних послуг і подання пропозицій для участі в тендерах через інформаційні мережі реалізуються дуже слабо.

Показники стану е-урядування в Україні зведені в табл. 2.

Таблиця 2

Показники стану е-урядування

Показник	2010			2014		
	Україна	Європа	Світ	Україна	Європа	Світ
індекс розвитку е-урядування	0,5181	0,6227	0,4406	0,5032	0,6936	0,4712
індекс надання онлайн-послуг	0,1177	0,1480	-	0,2677	0,5695	0,3919
індекс розвитку телекомунікаційної інфраструктури	0,0821	0,1598	-	0,3802	0,6678	0,3650
індекс електронної участі в урядуванні	-	-	-	0,4314	0,5454	0,6566

*систематизовано автором за даними UN E-government Surveys

Їх аналіз свідчить, що Україна має середній рівень інформатизації державно-управлінських процесів, однак тенденція зміни в цілому є негативною: позиція в світовому рейтингу змістилася з 54 місця в 2010 р. до 87 в 2014 р. Крім того, слід відзначити, що на фоні інших, особливо європейських, країн Україна має значно гіршу динаміку впровадження елементів е-урядування в систему державного управління, зростає розрив між Україною та найбільш ефективними країнами в аспектах якості надання онлайн-послуг та участі в е-урядуванні, які значною мірою визначають обсяги інформаційно-аналітичної роботи в органах влади.

В роботі виділено три етапи розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні: 1998-2003 рр. – постановка проблеми відкритості державного управління, ухвалення Національної програми інформатизації та початок розробки її галузевих компонентів, визначення вимог до локалізації програмних продуктів у ІАС органів влади; 2003-2011 рр. – започаткування системного підходу до е-урядування; спроби законодавчого врегулювання питання безпеки і конфіденційності інформації; запровадження системи електронного документообігу; започаткування стандартизації адміністративних процедур і послуг, реалізація окремих проектів з інформатизації; з 2012 р. і по теперішній час – впровадження системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства, подальша стандартизація адміністративних послуг. Разом з тим, аналіз доводить, що на сьогоднішній день рівень електронної готовності до інформатизації адміністративної діяльності органів державної влади, в т.ч. її інформаційно-аналітичної складової, залишається низьким (табл. 3). Це підтверджується і низьким рівнем інформаційної відкритості порталів органів державної влади.

Відповідно до виявлених проблем розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення в Україні та результатів аналізу досвіду США, Великої Британії, Німеччини, Росії та Естонії з реалізації інформаційно-аналітичних систем та побудови архітектури е-урядування проведено групування напрямів його удосконалення. Перша група напрямів стосується різновидів архітектури інформаційно-аналітичної системи державного управління в Україні включає: створення архітектури адміністративних процесів державного управління; спрощення процедур надання адміністративних послуг і максимальне скорочення їх тривалості; розвиток архітектури комунікацій; створення єдиного простору електронного документообігу; створення Національного депозитарію електронних інформаційних ресурсів; створення стандартів програмного забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності тощо.

Таблиця 3

Експертна оцінка рівня електронної готовності державного управління*

Показник	Оцінка для центральних органів виконавчої влади	Оцінка для обласних державних адміністрацій	Оцінка для Роменської районної державної адміністрації**
Рівень організаційно-технічної готовності, %	56	44	29
Рівень ефективності електронного управління, %	55	45	15
Рівень використання факторів ефективності електронного управління, %	36	15	7
Рівень взаємодії з громадянами, %	47	23	22
Рівень прозорості державних закупівель, %	27	25	28
Функціональність дизайну, %	56	36	38
Використання «Єдиного вікна» послуг	29	7	10
Рівень функціональності інформаційно-аналітичного забезпечення **	46	39	31

* дані Національного центру електронного урядування; ** особисті дослідження автора

Друга група відображає напрями удосконалення забезпечення функціонування ІАС: підвищення рівня інформаційної грамотності населення та кваліфікації державних службовців, посилення мотивації державних службовців; удосконалення технологій захисту інформації та посилення відповідальності за незаконне розповсюдження конфіденційної інформації (баз даних) державними службовцями; запровадження системи моніторингу надання адміністративних послуг; впровадження стандартів наборів показників, за якими ведеться аналітична діяльність по виконанню державних цільових програм або інших видів державного управління; впровадження стандартів аналітичної діяльності (методик, процедур).

У третьому розділі – «Напрями удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління» – запропоновано напрями удосконалення структури та змісту механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління; удосконалено організаційно-методичний підхід до проектування ІАС і методичний підхід до оцінки ефективності впровадження ІАС.

Важливими елементами реалізації даного механізму виступає створення єдиної архітектури загальних сервісів (вимог до контенту web-порталів органів влади, серверів електронних форм документів, XML-схем взаємодій ІС різних органів влади, платформ електронних платежів, сервісів аутентифікації, обробки запитів, надання консультацій тощо) та опис вимог до створення архітектури прикладних систем (відповідно до специфіки адміністративних послуг кожного органу влади) і наборів показників інформаційно-аналітичного забезпечення. Організаційне забезпечення механізму передбачається шляхом наділення Національного центру електронного урядування повноважень з координації створення ІАС і покладенням обов'язків з захисту інформації на Службу Безпеки України та Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України спеціальним законом про електронне урядування. Пропонується також створення постійно діючої комісії з впровадження та удосконалення ІАС, в яку мають входити директори департаментів ІТ всіх органів влади. Розробку програмного забезпечення, здійснення моделювання адміністративних процесів в органах влади доцільно реалізовувати в двох варіантах: перший передбачає використання можливостей розробників з Національного центру електронного урядування та департаментів ІТ органів влади; другий – аутсорсинг даних процесів (крім випадків забезпечення конфіденційності).

Організаційно-методичний підхід до проектування ІАС, запропонований в дисертаційній роботі, призначений для конкретизації інструментарію створення і впровадження ІАС в органах влади та координації цих процесів. Його структура представлена такими блоками, як:

1) блок організаційного забезпечення, представлений на першому рівні – Національним центром електронного урядування; СБУ, Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національним депозитарієм електронних ресурсів, на які покладено функції розробки методології побудови архітектури ІАС, забезпечення її безпеки та інтеграції окремих ІАС та сервісів в них, функцію зберігання і надання доступу до даних; на другому рівні – блоком груп за напрямами розробки і впровадження ІАС, які або належать департаментам ІТ органів влади, або відносяться до аутсорсингових компаній;

Потреби, бюджетні ресурси, рівень розвитку ІТ, рівень компетенції, політичний цикл, норми законів

Перегляд архітектури органів влади, технологічної та інформаційної інфраструктури, інвестиційних планів, перерозподіл повноважень та відповідальності, удосконалення засобів мотивації, перегляд методології, поетапний реінжиніринг адміністративних процесів

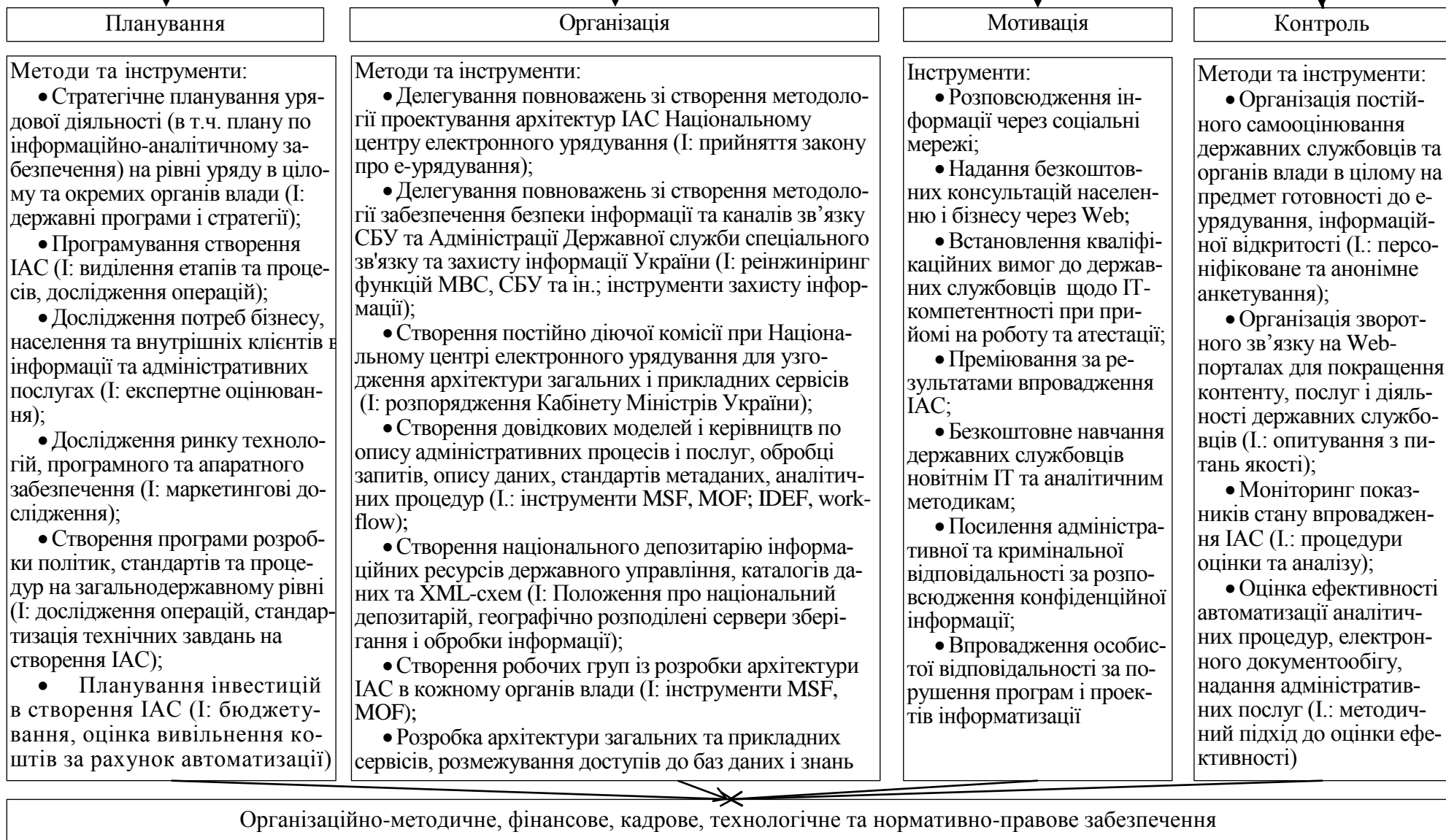

Рис. 3. Механізм інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні

Варто зауважити, що структура цих груп має включати наступні елементи: керівна група, група розробки функціональності інтерфейсу, група розробки аналітичного забезпечення, група розробки адміністративних процедур, група розробки архітектури електронного документообігу; група забезпечення інформаційної безпеки.

2) блок методичного інструментарію, який містить IDEF-інструменти та функціонально-вартісний аналіз як засоби проектування процесу автоматизації адміністративних процесів та їх інформаційно-аналітичного забезпечення, надання адміністративних послуг; інструменти оцінки ефективності;

3) блок удосконалення нормативно-правового забезпечення, який містить сукупність заходів з оцінки відповідності існуючих норм законодавства про надання адміністративних послуг та захист інформації і персональних даних потребам розвитку ІАС;

4) блок кадрового забезпечення, змістом якого є сукупність процедур відбору, навчання та атестації кадрів, задіяних у розробці, впровадженні і використанні ІАС.

Для забезпечення оцінки доцільності впровадження, необхідного рівня функціональної складності ІАС в роботі запропоновано методичний підхід до оцінювання ефективності ІАС, реалізація якого передбачається в послідовності наступних етапів.

1 етап – визначення цілей оцінки ефективності ІАС (досягнення пріоритетів удосконалення адміністративних процедур, скорочення часу адміністративних процесів, визначення функціональної складності системи, економічний ефект, рентабельність на інвестиції у створення ІАС, досягнення керованості певної ситуації через покращення якості інформаційного обміну тощо) і формування вектору ефективності $E = (e_1, e_2, \dots, e_n)$, де e_i – складові поняття ефективності ІАС;

2 етап – визначення критеріїв оцінки ефективності: придатність $E(e)_{\text{факт}} \geq E(e)_{\text{нормативна}}$; оптимальність $E(e)_{\text{факт}} = \max E(e)_{\text{потенціальна}}$; відповідно до цілей оцінювання можна включати або виключати певні складові e_i до вектора оцінки або визначати їх вагу (методом аналізу ієрархій), або встановлювати певні порогові значення для частини з них при увазі до динаміки іншої частини;

3 етап – розробка математичної моделі кожної складової вектору ефективності; наприклад для оцінки економічного ефекту впровадження ІАС доцільно використовувати наступну математичну модель, яка базується на MCVA-моделі (модифікована модель визначення доданої грошової вартості):

ефект від впровадження ІАС дорівнює:

$$MCVA_t = OCF_t - OCFD_t \quad (1)$$

де OCF – очікуваний операційний грошовий потік від впровадження ІАС; $OCFD$ – потрібний грошовий потік для покриття витрат на впровадження ІАС; t – період часу.

$$OCF_t = D_{\text{ІАС}} - V_{\text{інф.небезпеки}} - V_{\text{обслугов}} - V_{\text{альтернативні}}, \quad (2)$$

де: $D_{\text{ІАС}}$ – грошовий вираз вигод від впровадження ІАС ($D_{\text{ІАС}} = D_{\text{АП}} + E_{\text{КВМ}} + E_{\text{КВЗПЛ}} + E_{\text{КЧ}} + V_{\text{ІН}}$, де $D_{\text{АП}}$ – дохід від надання адміністративних послуг, в т.ч. його частина, яка утворена за рахунок підвищення продуктивності після впровадження ІАС, $E_{\text{КВМ}}$, $E_{\text{КВЗПЛ}}$ – економія витратних матеріалів та витрат на зарплату внаслідок автоматизації адміністративних процесів і послуг; $E_{\text{КЧ}}$ – грошовий вираз економії часу на обробку інформації; $V_{\text{ІН}}$ – інші вигоди, наприклад, економія фінансування внаслідок ухвалення оптимального рішення, зменшення витрат

інформації; економія на аутсорсингу розробки і супроводу ІАС тощо); $V_{\text{ІН}}$ – втрати внаслідок порушення інформаційної безпеки (саботаж, внутрішні зловживання, крадіжки або пошкодження апаратних засобів, втрата вигоди внаслідок оприлюднення інсайдерської інформації; від DoS, DDoS-атаки); $V_{\text{обслугов}}$ – поточні витрати на обслуговування ІАС ($V_{\text{обслугов}} = V_{\text{РАЗ}} + V_{\text{ВМ}} + V_{\text{Е}} + V_{\text{ЗПЛ}} + V_{\text{Н}} + V_{\text{А}} + V_{\text{ПУ}}$, де $V_{\text{РАЗ}}$ – витрати на ремонт апаратних засобів; $V_{\text{ВМ}}$ – витрати на видаткові матеріали; $V_{\text{Е}}$ – витрати на електроенергію для апаратних засобів; $V_{\text{ЗПЛ}}$ – витрати на заробітну плату служби підтримки і системних адміністраторів; $V_{\text{Н}}$ – витрати навчання персоналу; $V_{\text{А}}$ – витрати на адміністративний та бухгалтерський супровід, утримання приміщень тощо; $V_{\text{ПУ}}$ – витрати на налагодження і підтримку програмного забезпечення, його удосконалення); $V_{\text{альтернативні}}$ – втрати від простою, помилок тощо.

$$OCFD_t = \frac{I_{\text{проект}}}{PV(OCF)} \cdot OCF_t \quad (3)$$

де: $I_{\text{проект}}$ – проектна вартість інвестування в створення і впровадження ІАС ($I_{\text{проект}} = V_{\text{АЗ}} + V_{\text{ПЗ}} + V_{\text{КМ}} + V_{\text{П}}$, де $V_{\text{АЗ}}$, $V_{\text{ПЗ}}$, $V_{\text{КМ}}$ – витрати на створення (придбання) відповідно апаратних засобів, програмних засобів, комп'ютерної мережі; $V_{\text{П}}$ – витрати на придбання приміщення); $PV(OCF)$ – дискontований до моменту початку реалізації проекту очікуваний операційний грошовий потік від впровадження ІАС.

4 етап – розрахунок вектора ефективності ІАС та аналіз результатів і чутливості окремих складових вектора до характеристик системи.

В дисертації обґрунтовано економічну доцільність впровадження модуля CRM VTiger Pro в діяльності сектору забезпечення доступу до публічної інформації та комунікації з громадськістю Роменської районної державної адміністрації Сумської області, зокрема прогнозний економічний ефект протягом п'яти років склав 74,5 тис. грн.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання щодо теоретичного та наукового-методичного обґрунтування удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні. Отримані результати, що розкривають теоретичні передумови, сутність і напрями удосконалення зазначеного механізму дали змогу сформулювати такі висновки.

1. Узагальнення теоретичних основ інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління дозволило уточнити, що його удосконалення має здійснюватися на основі архітектурного підходу до проектування інформаційних систем і сполучення інформаційно-аналітичної діяльності органів влади з технологіями е-урядування. Відповідно до даного підходу власне ІАС органу влади трактується як сукупність технологічних, процедурних, сервісних, користувацьких архітектур, що, базуючись на основі інформаційно-комунікаційних технологій, використовує комплекс методів збору та обробки інформації з зовнішніх та внутрішніх джерел, для забезпечення органу влади вичерпною інформацією, необхідною для прийняття та реалізації державно-управлінських рішень і надання адміністративних послуг. Запропоновано визначення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління як особливого виду діяльності, що здійснюється інформаційно-аналітичними підрозділами органів влади на базі сучасних інформаційно-

комунікаційних технологій та передбачає збирання, обробку, аналіз інформації з метою отримання даних, які лягають в основу реалізації державноуправлінських рішень і надання адміністративних послуг.

2. Доведено, що удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в контексті реалізації Національної програми інформатизації та Концепції розвитку електронного урядування, має базуватися на єдності методологічної бази створення архітектур, які містяться в ІАС і реалізації принципу централізовано-децентралізованого управління процесом впровадження ІАС різними органами влади. Для забезпечення розв'язання даного завдання в роботі запропоновано концептуальні положення удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління, які входять із відповідних задач і принципів і визначають, що провідними теоретичними засадами створення ІАС мають бути положення методології управління проектами та проектування інформаційних систем. Ці теоретичні положення мають бути трансформовані в моделі автоматизації адміністративних послуг і процедур, в т.ч. аналітичних, яка виступає основою для моделі е-урядування. При цьому важливо підкреслити, що архітектура адміністративних процедур має будуватися безвідносно існуючої архітектури органів влади, що дозволить раціоналізувати самі процеси і спосіб її організації в рамках системи е-урядування.

3. Вихідним елементом проектування ІАС органів державної влади та їх інтеграції в ІАС державного управління є оцінка стану інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління й інформаційної готовності до впровадження окремих модулів або технологій е-урядування в країні. Для цього в роботі було розвинуто методичні положення щодо оцінки стану інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління, які містять групування оціночних показників (показники використання інформаційних технологій підприємствами та населенням, показники стану впровадження систем е-урядування; показники електронної готовності органів влади та інформаційної відкритості; показник рівня використання інформаційно-аналітичних технологій) і уточнення методик їх розрахунку.

4. Проведений з використанням запропонованої системи показників аналіз стану інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні показав, що попри наявність комунікаційної інфраструктури і докладання зусиль до інформатизації державноуправлінських процесів рівень електронної взаємодії між населенням (бізнесом) та органами влади, з одного боку, та між органами влади – з іншого, залишається незадовільним, що створює бар'єри на шляху підвищення ефективності державного управління і підтверджує недоцільність безсистемних спроб зміни чисельності апарату органів влади. З використанням результатів проведеного аналізу розвинуто перелік напрямів удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні. Зазначені напрями систематизовані в двох групах: удосконалення архітектури ІАС державного управління та удосконалення забезпечення функціонування ІАС.

5. Для конкретизації шляхів реалізації напрямів удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення запропоновано шляхи реструктуризації відповідного механізму, які включають пропозиції щодо переліку методів та інструментів проектування ІАС державного управління у відповідності до положень архітектурного підходу, їх групування за основними управлінськими функціями (плану-

вання, організація, мотивація, контроль); визначення способів покращення кадрового, фінансового, нормативно-правового, технологічного забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності.

6. Визначено, що для реалізації даного механізму необхідно удосконалити організаційно-методичний підхід до проектування ІАС державного управління. Даний підхід запропоновано реалізовувати в організаційному змісті як сукупність взаємодій керівних органів впровадження ІАС державного управління (Національного центру електронного урядування; СБУ, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національного депозитарію електронних ресурсів) з департаментами ІТ органів влади шляхом утворення робочих груп з керівництва розробкою і впровадження ІАС, з розробки функціональності інтерфейсу, аналітичного забезпечення, адміністративних процедур, архітектури електронного документообігу; забезпечення інформаційної безпеки. В методичному плані проектування ІАС запропоновано реалізовувати з допомогою інструментів IDEF, функціонального аналізу, інструментів оцінки ефективності ІАС. В кадровому забезпеченні передбачено удосконалення вимог та мотивації державних службовців, задіяних в створенні і реалізації ІАС, можливість аутсорсингу окремих процесів проектування і впровадження.

7. З метою забезпечення розвитку методичних засад управління створенням і впровадженням ІАС державного управління в роботі удосконалено методичний підхід до оцінки ефективності ІАС, який базується на послідовності етапів від визначення цілей оцінки і формування вектору ефективності до пропозицій щодо вибору для оцінки економічної ефективності ІАС MCVA-моделі і порядку визначення чутливості показників ефективності до зміни характеристик системи. Апробація підходу до оцінки економічної ефективності ІАС показала обґрунтованість її використання і відповідність принципам точності та повноти інформаційно-аналітичного забезпечення.

8. Запропонований науковий підхід до розв'язання завдання удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення виходить з необхідності структуризації ІАС органів державного управління у відповідності до єдиного методологічного підходу до побудови технологічної, процесної, сервісної, користувацької та інших різновидів архітектур ІАС як передумови підвищення ефективності державного управління. Реалізація даного підходу дозволяє інтегрувати інформаційно-аналітичну діяльність в систему е-урядування і тим самим, створити основу розробки загальних і спеціальних електронних сервісів органів державної влади, забезпечити можливість кожного органу влади інтегрувати власні напрацювання по створенню ІАС до архітектури загальної ІАС державного управління, забезпечити прозорість та оперативність надання адміністративних послуг, створення надійної інформаційно-аналітичної основи ухвалення державноуправлінських рішень.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях

1. Коломієць Є. В. Науково-теоретичні підходи до розробки концепції інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади / Є. В. Коломієць // Аналітика і влада : журн. експерт.-аналіт. матеріалів і наук. пр. Ін-ту пробл. держ.

упр. та місц. самоврядування / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – К.: НАДУ, 2014. – № 10. – С. 230-234 (0,39 д.а.)

2. Kolomietz E. Informatization of the Ukrainian governmental authorities: actual status, dynamics trends and problems // Nauka i studia : Sp.z o.o. – 2014. – №10(120). – S. 81-85 (0,45 д.а.).

3. Коломієць Є. В. Основні напрями модернізації інформаційно-аналітичного забезпечення органів виконавчої влади в Україні / Є. В. Коломієць // Науковий вісник Національної академії муніципального управління: збірник. – К.: АМУ, 2014. – С. 179-187 (0,52 д.а.).

4. Коломієць Є. В. Аналіз світової практики використання «фабрик думок» в інформаційно-аналітичному забезпеченні державної влади / Є. В. Коломієць // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України; Вип. 40. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2014. – С. 356-361 (0,38 д.а.).

5. Коломієць Є. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення органів виконавчої влади в контексті проблем державного управління / Є. В. Коломієць // Державне будівництво. – 2014. – № 1. – С. 1-8 (0,54 д.а.).

6. Коломієць Є. В. Аналіз російського досвіду формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення центральних органів виконавчої влади / Є. В. Коломієць // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління. – 2014. – №1. – С. 28-31 (0,42 д.а.).

7. Коломієць Є. В. Сутність та напрями інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління / Є. В. Коломієць // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. Донецького держ. ун-ту управління. – 2013. – Т. XIII. – С. 36-45 (Серія Державне управління. Вип. 167) (0,6 д.а.).

Матеріали наукових конференцій

8. Коломієць Є. В. Інформаційне забезпечення як чинник підвищення ефективності прийняття управлінських рішень в системі державної служби / Є. В. Коломієць // Регіональний розвиток – основа розбудови української держави: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. : секція 6 «Державна служба в контексті політичної модернізації» (м. Донецьк, 9-10 квіт. 2013 р.). – Донецьк : ДонДУУ, 2013. – С. 13-15 (0,15 д.а.).

9. Коломієць Є. В. Проблеми і перспективи впровадження в Україні технологій електронного врядування / Є. В. Коломієць // Розвиток міжнародних відносин та зовнішньоекономічної діяльності підприємств за сучасних умов: матер. V міжнар. наук.-практ. конференції молодих вчених і студентів (м. Донецьк, 26 жовт. – 26 лист. 2012 р.). – Донецьк : ДонДУУ, 2012. – С. 255-258 (0,2 д.а.).

10. Коломієць Є. В. Технології як елемент державної комунікативної політики / Є. В. Коломієць // Проблеми ефективної реалізації антикорупційної політики в органах виконавчої влади та в органах місцевого самоврядування: Матер. Міжн. наук.-практ. конф. (19-20 грудня 2011 р., м. Донецьк) / Т. I : Формування державної комунікативної політики як засіб протидії корупції. – Донецьк: ДонДУУ. – С. 242-245 (0,15 д.а.).

АНОТАЦІЯ

Коломієць Є.В. Удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Донецький державний університет управління Міністерства освіти і науки України. – Маріуполь, 2015.

В дисертації доведено, що інформаційно-аналітичне забезпечення як особливий вид діяльності, що здійснюється інформаційно-аналітичними підрозділами органів влади на базі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та передбачає збирання, обробку, аналіз інформації з метою отримання даних, які лягають в основу реалізації державноуправлінських рішень і надання адміністративних послуг, має реалізовуватися в рамках інформаційно-аналітичної системи державного управління паралельно з реалізацією проектів е-урядування. Запропоновано концептуальні положення удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення, які базуються на методології проектування інформаційних систем, принципі централізовано-децентралізованого управління створенням відповідних архітектур і моделях автоматизації адміністративних процесів і надання послуг. Розвинуто методичні положення оцінки стану інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління і виявлено напрями його удосконалення, релевантні ситуації в Україні. Удосконалено механізм інформаційно-аналітичного забезпечення, організаційно-методичний підхід до проектування інформаційно-аналітичних систем і оцінки їх ефективності.

Ключові слова: державне управління, механізм, інформаційно-аналітичне забезпечення, інформаційно-аналітична система, архітектура інформаційно-аналітичних систем, е-урядування.

АННОТАЦИЯ

Коломиец Е.В. Совершенствование механизма информационно-аналитического обеспечения государственного управления. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата наук государственного управления по специальности 25.00.02 – механизмы государственного управления. – Донецкий государственный университет управления Министерства образования и науки Украины. – Мариуполь, 2015.

Диссертация посвящена теоретическому и научно-методическому обоснованию направлений совершенствования механизма информационно-аналитического обеспечения государственного управления.

Доказано, что информационно-аналитическое обеспечение как особый вид деятельности, осуществляемый информационно-аналитическими подразделениями органов власти на основе современных информационно-коммуникационных технологий и предусматривающий сбор, обработку, анализ информации с целью получения данных, которые ложатся в основу реализации государственноуправленческих решений и предоставления административных услуг, должно реализовываться в рамках информационно-аналитической системы государственного управления параллельно с реализацией проектов е-правительства. Выявлено, что

информационно-аналитическая система государственного управления объективно представляет собой, с одной стороны, совокупность технологической, информационной, сервисной архитектур, архитектур административных процессов и услуг, архитектуры интеграции различных модулей в единую систему, а с другой – совокупность информационно-аналитических систем различных органов власти.

Обеспечение единства информационно-аналитической системы государственного управления в контексте взаимодействия различных архитектур и разрозненных информационно-аналитических систем различных органов власти требует выработки единой методологической базы проектирования системы и одновременной реализации принципа централизованно-децентрализованного управления процессом проектирования. Для решения данной задачи в работе предложены концептуальные положения совершенствования информационно-аналитического обеспечения, которые на теоретическом, модельном и методическом уровне составляют комплекс средств рационализации архитектуры административных процессов и услуг в информационно-аналитической системе и развития остальных видов архитектуры, кадрового и организационно-методического обеспечения ее функционирования и развития.

В силу объективности оценки состояния информационно-аналитического обеспечения государственного управления как исходного этапа процесса его совершенствования в работе получили развитие методические положения по осуществлению данной оценки. Их реализация позволила оценить основные составляющие предпосылок развития информационно-аналитической системы государственного управления (уровень использования информационных технологий предприятиями и населением, уровень внедрения элементов е-правительства, уровень электронной готовности органов власти и их информационной открытости, уровень использования информационно-аналитических технологий при разработке управленческих решений) в Украине. Выявленные проблемы (низкий уровень электронного взаимодействия между населением (бизнесом) и властью, между органами власти; низкая динамика развития административных услуг онлайн; недостаточный уровень использования телекоммуникационной инфраструктуры и др.) позволили обозначить направления совершенствования информационно-аналитического обеспечения государственного управления: совершенствование архитектур информационно-аналитической системы, совершенствование обеспечения ее функционирования.

Для реализации этих направлений в работе предложен усовершенствованный механизм информационно-аналитического обеспечения государственного управления. Пути его совершенствования стали уточнение перечня методов и инструментов проектирования и развития информационно-аналитической системы, приведения их в соответствие с методологией архитектурного подхода и группировка по функциям управления (планирование, организация, мотивация, контроль), предложение перечня мероприятий по улучшению кадрового, финансового, нормативно-правового, технологического обеспечения информационно-аналитической деятельности.

В развитие средств реализации данного механизма разработан организационно-методический подход к проектированию информационно-аналитических

систем, состоящий из блоков организационного, методического, нормативно-правового и кадрового обеспечения. Кроме того, усовершенствован подход к оценке эффективности создания и внедрения информационно-аналитических систем на основе определения составляющих вектора эффективности и выбора математических подходов к их оценке. В частности, для оценки экономической эффективности использована МСВА-модель.

Ключевые слова: государственное управление, механизм, информационно-аналитическое обеспечение, информационно-аналитическая система, архитектура информационно-аналитических систем, e-правительство.

SUMMARY

Kolomiyets E.V. Improvement of the Mechanism of Information and Analytical Support for Public Administration. – As the manuscript.

The thesis for obtaining a scientific degree of Candidate of public administration on the specialty 25.00.02 – mechanisms of public administration. – Donetsk State University of Management of Ministry of Education and Science of Ukraine, Mariupol, 2015.

It is proved that information and analytical support as a special kind of activity which is carried out by information and analytical divisions of public authorities on the basis of modern information and communication technologies and providing collecting, processing and analysis of information for the purpose of data acquisition which forms the basis to realization the public decisions and providing administrative services, has to be implemented within information and analytical system of public administration in parallel with implementation of projects of the e-government.

Conceptual framework of improvement of information and analytical support which is based on methodology of design of information systems, the principle of federal regulation of creation of the corresponding architecture and models of automation of administrative processes and services is offered.

Methodical provisions of an assessment of level of information and analytical support are developed and the directions of its improvement which are relevant to the situation in Ukraine are revealed. The mechanism of information and analytical support as well as organizational and methodical approach to design of information and analytical systems and assessment of their efficiency are improved

Keywords: public administration, mechanism, information and analytical support, information and analytical system, architecture of information and analytical systems, e-government.

Підписано до друку 16.12.2015. Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 0,9.
Обл.-вид. 0,9. Друк лазерний. Зам. № 466. Накл. 100 пр.

Видавець і виготівник
Донбаська державна машинобудівна академія
84313, м. Краматорськ, вул. Шкадінова, 72.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК №1633 від 24.12.2003